

Avdelningen för domstolsutveckling

Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
103 33 Stockholm

Remissyttrande över betänkandet En ny kamerabevakningslag (SOU 2017:55)

Ert dnr Ju2017/05495/L6

Domstolsverket, som har granskat betänkandet främst mot bakgrund av den verksamhet verket och domstolarna bedriver, önskar framföra följande synpunkter. Utöver vad som redogörs för nedan har Domstolsverket ingenting att invända mot de förslag som lämnas i betänkandet eller mot den genomförda konsekvensutredningen.

Tillstånd

Tillståndskrav är positivt

I betänkandet redovisas att myndigheter liksom andra inte alltid följer de bestämmelser som finns och att bildmaterial används på ett sätt som inte är förenligt med gällande rätt. Kamerabevakning samt behandling av ljud- och bildmaterial är mycket integritetskänsliga personuppgiftsbehandlingar. Ett tillståndskrav inskräper enligt Domstolsverket detta och förtydligar betydelsen av att tillämpliga bestämmelser följs samt ökar efterlevnaden av dem. Domstolsverket delar därför utredningens uppfattning att det alltså ska finnas ett krav på tillstånd i vissa fall för kamerabevakning.

Villkoren för att få tillstånd

I förslaget till 9 § anges vilka grunder som kan åberopas till stöd för att få tillstånd till kamerabevakning. Dessa grunder är snarlika de syften som framgår exempelvis i direktivet och brottsdatalagen och som utgör bestämmelser om rättslig grund.

När man bestämmer om huruvida kamerabevakning får ske, om det krävs tillstånd och om det finns skäl att ge tillstånd behöver följande överväganden göras.

1. Den första frågan man måste ställa sig är om det finns en rättslig grund för kamerabevakning. Då behöver man först ta ställning till om bevakningen hamnar på det direktivsstyrda eller förordningsstyrda området. Huruvida det finns en rättslig grund att luta sig mot ska då

framgå antingen i brottsdatalagen¹ eller någon registerförfattning, eller i förordningen och dataskyddslagen².

2. Nästa fråga är om kamerabevakningen omfattas av ett tillståndskrav. Huruvida tillstånd krävs eller inte framgår i förslaget till kamera-bevakningslag.
3. Den sista frågan blir om det finns skäl att ge tillstånd. I detta tredje steg ska 9 § tillämpas. De skäl som anförs till stöd för att tillstånd ska ges är snarlika de rättsliga grunderna på direktivområdet som alltså ska prövas redan i steg 1. Det framgår på s. 416 i betänkandet att tillstånd enligt denna punkt ska kunna ges exempelvis på integritetskänsliga platser som simhallar eller på inrättningar för hälso- och sjukvård. Det innebär att även andra än behöriga myndigheter kan få tillstånd till kamerabevakning för att exempelvis utreda brott.

Eftersom bestämmelserna är snarlika bör övervägas om inte förslaget till 9 § behöver förtydligas så att den inte sammanväxlas med den rättsliga grunden.

Domstolarnas kamerabevakning av allmänna utrymmen

I betänkandet anges att de allmänna domstolarnas kamerabevakning i verksamhet som bedrivs på det straffrättsliga och straffprocessuella området³ skulle kunna omfattas av direktivet och därmed i förlängningen av brottsdatalagen.

Brottsdatalagen är tillämplig när en behörig myndighet utför en uppgift i syfte att exempelvis utreda eller lagföra brott (se förslaget till 1 kap. 2 § brottsdatalag). Huruvida en myndighet är en behörig myndighet hänger ihop med om myndigheten har i uppgift att utföra sådan uppgift.⁴

De arbetsuppgifter domstolar har vilka omfattas av direktivområdet och brottsdatalagen är att ”lagföra brott”. Ytterligare en förutsättning för att behandlingen ska omfattas av direktivområdet är att behandlingen sker i det syfte som har gjort myndigheten behörig.⁵

Kamerabevakning i domstolar sker emellertid inte i syfte att lagföra brott utan i syfte att upprätthålla den allmänna ordningen i domstolarnas allmänna utrymmen och att i efterhand kunna utreda eventuella brott. Kamerabevakningens ändamål hänger därmed inte ihop med de arbetsuppgifter domstolarna utför i egenskap av behörig myndighet.

Det leder till slutsatsen att domstolarnas kamerabevakning alltid kommer att bedömas utifrån förordningen och den föreslagna dataskyddslagen.

Bildmaterial

I den nu gällande kameraövervakningslagen finns en bestämmelse om att bildmaterial som samlas in från plats dit allmänheten har tillträde endast får bevaras under 2 månader om inte länsstyrelsen bestämmer annat (32 §). Bildmaterial från annan plats får inte bevaras under längre tid än nödvändigt. I

¹ se förslag till brottsdatalag i SOU 2017:29.

² se förslag till dataskyddslag i SOU 2017:39.

³ s. 150

⁴ se SOU 2017:29 s. 673

⁵ s. 270

betänkandet redovisas inte någon egentlig kritik mot bestämmelsen eller hur den har kommit att tillämpas.

Det framgår i betänkandet att en bestämmelse i enlighet med 32 § kameraövervakningslagen är förenlig både med direktivet och med förordningen.⁶ Dock saknas en motsvarande bestämmelse i förslaget. I betänkandet anføres vidare att art 5 i direktivet kräver att medlemsstaterna föreskriver om lämpliga tidsgränser för radering av personuppgifter eller översyn avseende dem.⁷

Varken förslaget till brottsdatalog eller förslaget till dataskyddslag innehåller några bestämmelser med konkreta tidsfrister för behandling av insamlat bildmaterial utan endast mer allmänt hållna bestämmelser som i och för sig träffar även bildmaterial. I 2 kap. 17 § förslaget till brottsdatalog anges att personuppgifter inte får behandlas längre tid än nödvändigt och i 2 kap. 18 § anges att den personuppgiftsansvarige årligen ska se över behovet av att fortsatt behandla personuppgifterna. I förslaget till dataskyddslag finns över huvud taget inte någon sådan bestämmelse.

Utredningen föreslår att tillståndet till kamerabevakning närmare ska ange villkoren för behandlingen. Sådana villkor behöver emellertid bara anges om det behövs.

Den föreslagna regleringen innebär alltså att några bestämda tidsfrister för bevarande av bildmaterial inte kommer att finnas och att det är tillsynsmyndigheten som, i förekommande fall, kommer besluta om tiden för lagringen.

Eftersom det finns en risk för att bildmaterial med en otydlig reglering kan komma att bevaras längre tid än nödvändigt menar Domstolsverket att det bör övervägas om det inte är lämpligare att införa en bestämmelse motsvarande dagens reglering.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Charlotte Driving. I beredningen har även hovrättsassessorn Hanna Forsell (föredragande) deltagit.

Charlotte Driving

Hanna Forsell

---

⁶ s. 133, 135 f., 154 f.

⁷ s. 154 f.